

Leerzorg door het oog van... de basis

Het COV organiseerde voor zijn leden, van 15 september tot 26 september 2008, op 13 plaatsen informatie- en debatavonden over leerzorg. Aan de hand van een presentatie werden de evoluties in het dossier-leerzorg toegelicht. Tijdens de avond kregen de leden de kans om een bevraging in te vullen.

We willen u in dit artikel informeren over de stand van zaken in het dossier-leerzorg. Anderzijds willen we u de resultaten van de bevraging meegeven.

Het leerzorgkader voorgesteld

Op 19 december 2005 stelde minister Frank Vandenbroucke zijn discussienota 'Leerzorg' voor aan het grote publiek. Van bij de introductie van het dossier-leerzorg, formuleerden wij fundamentele kritieken die zich vooral toespitsten op de realiseerbaarheid van het leerzorgconcept.

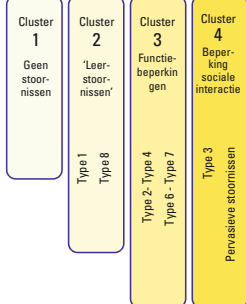
In de periode 2005-2008 zijn op verschillende niveaus (Vlaamse Onderwijsraad, departementale werkgroepen, e.a.) gesprekken gevoerd over het concept. De oplossingen voor de knelpunten bleven uit tot op het moment dat een overleg tussen de minister, de koepels en de vakbonden werd opgestart.

Op 28 augustus 2008 legde minister Vandenbroucke een ontwerp van Memorie van Toelichting¹ voor. Die tekst geeft antwoord op enkele vragen, maar laat ook zaken onaangeroerd. Het uitgangspunt van de informatie- en debatavonden van het COV in september was net de Memorie van Toelichting en de mate waarin die tekst al dan niet tegemoetkomt aan de vragen en bezorgdheden van onze leden.

Leerzorg visualiseren

Vanuit bestaande bezorgdheden en problemen in het buitengewoon onderwijs en de steeds toenemende zorgvraag in het gewoon onderwijs, formuleerde minister Vandenbroucke het leerzorgkader. Het is een ordeningskader

Clusters = kenmerken van de leerling

waar alle leerlingen van het kleuter-, lager- en secundair onderwijs een plaats moeten krijgen. Leerzorg omvat zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs. Om leerzorg te visualiseren, wordt gebruik gemaakt van een 'matrix' of 'raster', gevormd door kolommen (de verticale assen) en rijen (de horizontale assen).

Het leerzorgkader heeft **twee invalshoeken**: de kenmerken van de leerling en de kenmerken van de omgeving (bijvoorbeeld de school). Zo zal een school zich op een bepaalde manier en in een bepaalde mate moeten aanpassen aan de kenmerken van de leerling.

In het leerzorgkader worden de kenmerken van de leerling uitgedrukt met de term 'cluster'. Er zijn vier clusters van specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften van leerlingen. De clusters zijn de kolommen (de verticale assen) van de leerzorgmatrix. Leerlingen in **cluster 1** hebben geen stoornissen. Leerlingen in **cluster 2** hebben een participatieprobleem in het onderwijs dat het gevolg is van een stoornis of beperking bij het verwerven van

schoolse kennis en vaardigheden. Het gaat om leerlingen met een licht verstandelijke handicap (cfr. type 1) en leerlingen met een leerstoornis (cfr. type 8). In **cluster 3** worden de leerlingen met een functiebeperking ingeschaald: leerlingen met een matig, ernstig of diep verstandelijke handicap (cfr. type 2), leerlingen met een motorische beperking (cfr. type 4), leerlingen met een visuele beperking (cfr. type 6) en leerlingen met een auditieve beperking (cfr. type 7). Leerlingen in **cluster 4** hebben beperkingen in de sociale interactie. Die cluster omvat leerlingen met een gedrags- of emotionele stoornis (cfr. type 3) en leerlingen met pervasieve stoornissen (bijvoorbeeld syndroom van Asperger, autismespectrumstoornissen of ASS).

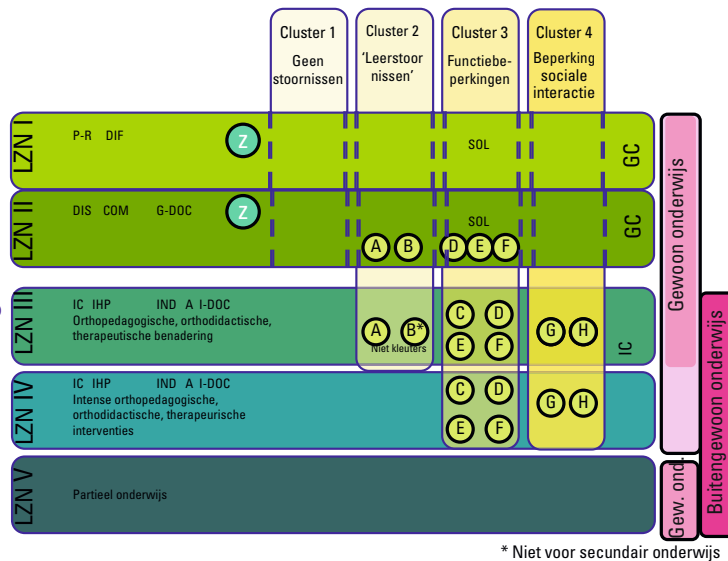
De kenmerken van de omgeving worden uitgedrukt met de term 'leerzorgniveau'. Er zijn vijf leerzorgniveaus (LZN) en ze vormen de rijen van de leerzorgmatrix. Het leerzorgniveau heeft te maken met de wijze van aanpassing van de onderwijsomgeving om adequaat te kunnen inspelen op de noden van de leerlingen. Zo spelen de pedagogisch-didactische aanpak, de inzet van personele en materiële middelen, de aard en de intensiteit van de ondersteuning en het zorgaanbod en de aard van het onderwijsaanbod een rol.

Leerzorgniveau I en **II** worden in het gewoon onderwijs aangeboden. Op beide niveaus wordt gewerkt met het gemeenschappelijk curriculum dat bij alle leerlingen moet behaald worden (cfr. de eindtermen, het leerplan).

Leerzorgniveau I kan vergeleken worden met het gewoon onderwijs waar een zorgaanbod is om tegemoet te komen aan zorgvragen van leerlingen.

Leerzorgniveau II komt dan weer overeen met het geïntegreerd onderwijs (GON). GON-leerlingen krijgen begeleiding vanuit het buitengewoon onderwijs om in het gewoon onderwijs school te kunnen lopen.

Op **leerzorgniveau III en IV** wordt gewerkt met een individueel curriculum en als logisch gevolg daarvan: een individueel handelingsplan. **Leerzorgniveau III** kan zowel in het gewoon als in het buitengewoon

* Niet voor secundair onderwijs

onderwijs worden aangeboden. Leerlingen die in **leerzorgniveau IV** worden ingeschaald, hebben nood aan een zodanig gespecialiseerde onderwijssetting met intense orthopedagogische, orthodidactische en therapeutische interventies, dat dit leerzorgniveau hoofdzakelijk in het buitengewoon onderwijs wordt aangeboden.

Tot slot omvat **leerzorgniveau V** het partieel onderwijs zoals: tijdelijk of permanent onderwijs aan huis, in een ziekenhuisschool, e.a. Het behoren tot leerzorgniveau V is het gevolg van een medische, juridische of multidisciplinaire beslissing waardoor de leerling tijdelijk of permanent niet voltijds aanwezig kan zijn in een onderwijsvoorziening.

Verbeteringen of ter plaatste blijven trappelen met de Memorie van Toelichting

Tijdens de informatie- en debatavonden werden wijzigingen of blijvende knelpunten in de Memorie van Toelichting (28-08-2008) voorgesteld onder de vorm van enkele thema's. Die kwamen ook in de bevraging aan bod. Met de enquête wilde het COV achterhalen waarover zijn leden nog struikelen in het leerzorgdossier en in welke wijzigingen men een verbetering zag ten opzichte van de eerdere teksten. De enquête bestond uit 38 vragen waarover de respondenten hun mening konden geven. De bevraging liet ook ruimte om eventuele bemerkingen en suggesties te noteren.

Wie nam deel aan de enquête

Van de aanwezigen op de informatie- en debatavonden leverden 558 leden hun bevraging in. De steekproef is representatief voor de populatie van de COV-leden.

Geslacht

De man-vrouwverhouding van de respondenten² beantwoordt in grote mate aan de 20-80 man-vrouwverhouding in het basisonderwijs. Een lichte oververtegenwoordiging van de mannen is wellicht te verklaren door de overwegend mannelijke bestuursleden (16,5 % van de aanwezigen).

Tabel 1 – Geslacht van de respondenten – Algemeen

Totaal COV	Categorie	Aantal	Procentueel
	Man	173	31,0
	Vrouw	381	68,3
	Niet bepaald	4	0,7
	Totaal	558	100,0

Leeftijd

De sterkste vertegenwoordiging van de respondenten situeert zich in de leeftijdsgroep van de 40- tot 49-jarigen. De leeftijdsgroep van de 20- tot

29-jarigen is duidelijk ondervertegenwoordigd. Een verklaring kan zijn dat 40 % van de aanwezigen op de debatavonden vakbondsafgevaardigden zijn. Zij komen in naam van de collega's en verspreiden nadien de informatie in hun school. Er zijn weinig vakbondsafgevaardigden in de leeftijdscategorie 20-29 omdat je eerst TADD'er moet zijn voor je vakbondsafgevaardigde kunt worden.

Tabel 2 – Leeftijd van de respondenten – Algemeen

Leeftijd	Absoluut	Procentueel
20-29	50	9
30-39	118	21,1
40-49	248	44,5
50-65	138	24,7
65+	1	0,2
Niet bepaald	3	0,5
Totaal	558	100

Professionele context van de respondenten

Bijna alle bevroegden zijn actieve personeelsleden in het onderwijs.

Tabel 3 – Onderwijsactiviteit van de respondenten

Categorie	Aantal	Procentueel
Actief in onderwijs	517	92,7
Niet-actief in onderwijs	18	3,2
Niet bepaald	23	4,1
Totaal	558	100,0

De vertegenwoordiging van de respondenten beantwoordt volledig aan de representatie in het gewoon en het buitengewoon onderwijs.

Tabel 4 – Onderwijsvorm van de respondenten

Categorie	Aantal	Procentueel
Gewoon onderwijs	463	83,0
Buitengewoon onderwijs	77	13,8
Niet bepaald	18	3,2
Totaal	558	100,0

We hebben een vrij representatief beeld van de verhouding van de personeelsleden in het vrij en het officieel gesubsidieerd onderwijs.

Tabel 5 – Onderwijsnet van de respondenten - Algemeen

Categorie	Aantal	Procentueel
Officieel gesubsidieerd	74	13,3
Vrij gesubsidieerd	461	82,6
Gemeenschapsonderwijs	3	0,5
Niet bepaald	20	3,6
Totaal	558	100,0

De respondenten situeren zich voor bijna twee derden in scholen van 10 tot 30 FTE (fulltime equivalenten of omrekening voltijdse personeelsleden). Voor bijna een kwart betreft het grote scholen van 30 tot 50 FTE.

Tabel 6 – Aantal personeelsleden (FTE) in de school van de respondenten

Categorie	Aantal	Procentueel
0-10 FTE	24	4,3
11-20 FTE	165	29,6
21-30 FTE	180	32,3
31-40 FTE	91	16,3
41-50 FTE	42	7,5
Niet bepaald	56	10,0
Totaal	558	100,0

Ongeveer 40 % van de respondenten zijn vakbondsafgevaardigden. Zij vertegenwoordigden in het debat ook het standpunt van hun collega's.

Tabel 7 – COV-betrokkenheid van bevroegden - Algemeen

COV-betrokkenheid	Aantal	Procentueel
COV-lid	242	43,3
COV-lid & VA	202	36,2
COV-lid & bestuurslid (eventueel ook VA)	92	16,5
Ander	16	2,9
Niet bepaald	6	1,1
Totaal	558	100,0

De opdeling van de respondenten naargelang hun functie is representatief voor hun vertegenwoordiging in het basisonderwijs. Omwille van het lage aantal respondenten in de groep van de kleuteronderwijzers ASV wordt die groep bij de verdere uitsplitsing van gegevens niet meer opgenomen.

Tabel 8 - Functie van de respondenten in het onderwijs

Categorie	Aantal	Procentueel
Kleuteronderwijzer	115	20,6
Kleuteronderwijzer ASV	2	0,4
Onderwijzer	258	46,1
Onderwijzer ASV	44	7,9
Paramedisch of medisch personeel	12	2,2
Directeur	73	13,1
Ander	26	4,7
Niet bepaald	28	5,0
Totaal	558	100,0

19 % van de respondenten oefent een specifieke taak uit in het kader van het geïntegreerd onderwijs of zorg.

Tabel 9 - Opdracht van de respondenten in het onderwijs

Categorie	Aantal	Procentueel
GON-opdracht	13	2,3
Zorgopdracht	93	16,7
Klas-/groepstularis	264	47,3
Ander	65	11,6
Niet bepaald	123	22,0
Totaal	558	100,0

Bijna 30 % van de respondenten heeft al een opleiding gevolgd met betrekking tot zorg of volgde een VOBO- of VOZO-opleiding.

Tabel 10 – Professionalisering m.b.t. zorg of VOBO/VOZO

Categorie	Aantal	Procentueel
Geen cursus gevolgd	394	70,6
Wel een cursus gevolgd	164	29,4
Totaal	558	100,0

Uitgesplitst naar onderwijsvorm heeft:

■ 67,5 % van de respondenten uit het buitengewoon onderwijs een cursus i.v.m. zorg gevolgd waarvan 61,5 % de VOBO-cursus, 5,8 % de VOZO-cursus en 32,7 % andere cursussen;

■ 23,8 % van respondenten uit het gewoon onderwijs een cursus i.v.m. zorg gevolgd waarvan 10 % de VOBO-cursus, 35,5 % de VOZO-cursus en 54,5 % andere cursussen.

Uitgesplitst naar ambt heeft:

■ 37 % van de directeurs,
 ■ 24,5 % van de onderwijzers,
 ■ 12,2 % van de kleuteronderwijzers een cursus i.v.m. zorg gevolgd

Uitgesplitst naar opdracht heeft 59,1 % van het personeel met een specifieke zorgopdracht en 15,9 % van de klastitularissen een cursus i.v.m. zorg gevolgd.

De Memorie van Toelichting besproken en bevroegd

Hierna bespreken we, op basis van de Memorie van Toelichting, de belangrijkste wijzigingen met betrekking tot leerzorg. Na elk thema wordt ingezoomd op de betreffende vraag in de enquête en op de antwoorden die onze leden gaven. We plaatsen de vraag en de antwoorden telkens in een raster.

Inschaling door CLB

Elke leerling krijgt een plaats in het leerzorgkader. Dat noemt men inschalen. Door gebruik te maken van indicatoren (d.i. een soort van 'maatstaven' die in overleg met het onderwijsveld en de wetenschappelijke wereld bepaald zijn) kunnen leerlingen in het leerzorgkader ingeschaald worden. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) heeft de eindverantwoordelijkheid over de inschaling.

Naast het CLB worden ook de ouders en de school betrokken bij het uittekenen van het gepaste zorgtraject voor de leerling. De overheid gaat uit van een 'consensusmodel' waar alle partijen dienen mee te werken aan een gedragen besluit.

Ondanks die mogelijkheid kan het nog steeds gebeuren dat ouders of school niet akkoord gaan met de inschalingsbeslissing. De Memorie van Toelichting voorziet daarom in een beroepsinstantie, nl. een Vlaamse advies- en beroepscommissie Leerzorg, waar scholen of ouders terecht kunnen.

Aangezien CLB's de eindverantwoordelijkheid krijgen in het inschalingsproces, kunnen zij daar ook op geëvalueerd worden. In de vorige teksten werd enkel gefocust op een kwantitatieve evaluatie. De overheid zou de CLB's controleren en vergelijken op het aantal inschalingen per niveau, zonder rekening te houden met bijvoorbeeld de context van de situaties. In de huidige tekst van de Memorie van Toelichting wordt deze invalshoek uitgebreid naar een inhoudelijke beoordeling van de inschalingen.

Is de inschaling van leerlingen een taak van het CLB en de school?

Er is vrijwel eensgezindheid over de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het CLB en de school inzake de inschaling de leerlingen. Er wordt wel aangegeven dat scholen en CLB's nood hebben aan voldoende middelen en ruimte om de inschalingopdracht goed te kunnen uitvoeren. Om dergelijk consensusmodel kans op slagen te geven, is het noodzakelijk om over goed uitgewerkte protocollen te beschikken.

Tabel 11 - Taakinschaling leerlingen

Categorie	Aantal	Procentueel
Akkoord	508	91,0
Niet akkoord	33	5,9
Geen mening	5	0,9
Ongeldig	12	2,2
Totaal	558	100,0

Is de beroepscommissie leezorg een goede zaak?

Terwijl 60 % akkoord gaat met een beroepscommissie, gaat toch nog 21 % niet akkoord. Het niet-akkoord werd in de debatten verklaard vanuit de twijfels over de voorkennis van de beroepscommissie over de inschaling van een kind. Waarop zal de beslissing van een beroepscommissie gebaseerd zijn? In welke mate zal een beroepscommissie nog aandacht hebben voor de context van de leerling van waaruit een inschaling gebeurde?

Tabel 12 - Beroepscommissie

Categorie	Aantal	Procentueel
Akkoord	338	60,6
Niet akkoord	120	21,5
Geen mening	71	12,7
Ongeldig	29	5,2
Totaal	558	100,0

Voor wie en op welke wijze moet een beroepsmogelijkheid kunnen?

Iets meer dan de helft van de respondenten opteert ervoor dat ouders en school zowel over de inhoud als over de procedure van de inschaling kunnen beslissen. Voor 12 % kan enkel de school over deze beroepsmogelijkheid beschikken.

Draagkrachtafweging

Leerlingen op LZN III hebben in die mate nood aan onderwijskundige aanpassingen, dat voor hen een individuele leerweg of curriculum (met individueel handelingsplan) noodzakelijk is. Leerlingen op LZN III hebben inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs. Als een leerling met een inschaling op LZN III zich wenst in te schrijven in een school voor gewoon onderwijs, dan kan die school een **draagkrachtafweging** maken om na te gaan of de inschrijving wel haalbaar is voor de school.

Op dit moment kan deze draagkrachtafweging ingeroepen worden op basis van art. III, 10 van het **gelijkeonderwijskansendecreet** (28 juni 2002). Daar staat te lezen dat een inrichtende macht beslist tot weigering na intensief overleg met de ouders en het CLB. Bij draagkrachtafweging dient rekening gehouden te worden met aspecten als: de verwachtingen van de ouders t.a.v. het kind en de school; de concrete ondersteuningsnoden die het kind heeft op het vlak van de leergebieden, het sociaal functioneren, communicatie en mobiliteit; in welke mate de school een antwoord kan bieden op de noden (d.i. het aanwezige draagvlak in de school m.b.t. zorg) en de ondersteunende maatregelen waarop een school beroep kan doen.

De enquête polste naar de mate waarin COV-leden akkoord gaan met dit voorstel van draagkrachtafweging.

Wat vindt u van de draagkrachtafweging voorzien op leezorgniveau III?

Iets meer dan de helft (53,2 %) vindt de voorgestelde draagkrachtafweging op leezorgniveau III onvoldoende.

Uit de schriftelijke bemerkingen en de debatten blijkt dat er voornamelijk twee redenen zijn voor het 'niet-akkoord'. Ten eerste struikelen de COV-leden over het feit dat het de inrichtende macht of schoolbestuur is die de draagkrachtafweging zal maken. Er wordt uitdrukkelijk gesteld dat het personeel mee beslissingsrecht moet hebben in dergelijke draagkrachtafweging. Een inspraakprocedure moet die garantie vastleggen. Ten tweede wijzen de COV-leden voor leezorgniveau II op het cumulerend effect van de hedendaagse zorgvragen in het gewoon onderwijs en de begeleiding van de GON-leerlingen. Met leezorg zal bovendien voor de leerlingen met een licht mentale handicap en leerlingen met leerstoornissen de inschaling op leezorgniveau III worden afgeremd. Een draagkrachtafweging voor leerlingen leezorgniveau II zou dus ook mogelijk moeten zijn.

Tabel 13 - Draagkrachtafweging op LZN III

Categorie	Aantal	Procentueel
Absoluut onvoldoende	150	26,9
Eerder onvoldoende	147	26,3
Goed	147	26,3
Absoluut goed	88	15,8
Niet nodig, belemmert inclusief onderwijs	1	0,2
Geen mening	5	0,9
Ongeldig	20	3,6
Totaal	558	100,0

In de vorige teksten van leezorg stond dat, als een school voor gewoon onderwijs leerlingen met een inschaling LZN III inschreef, de regel 'Eens ingeschreven, altijd ingeschreven' gold. Als een school zo'n leerling in het eerste leerjaar inschreef, dan bleef die leerling ingeschreven tot en met het zesde leerjaar, tenzij hij zelf de school verlaat. Dergelijke situatie was onaanvaardbaar voor de draagkracht van scholen voor gewoon onderwijs.

In de huidige tekst is aan die bemerking tegemoetgekomen door het invoeren van scharniermomenten waarop scholen een draagkrachtafweging kunnen maken en vervolgens de inschrijving ongedaan kunnen maken of behouden.

In het basisonderwijs zijn die scharniermomenten: bij de overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs en bij de overgang naar het schooljaar waarin de leerling de leeftijd van 10 jaar bereikt (cfr. vijfde leerjaar). Ook als een leerling wordt heringeschaald van leezorgniveau II naar leezorgniveau III, kan een draagkrachtafweging gemaakt worden.

Wat vindt u van de draagkrachtafweging op de scharniermomenten en bij herinschaling?

De helft van de ondervraagden vindt de draagkrachtafwegingen op de voorgestelde scharniermomenten nog onvoldoende. Een belangrijk punt van kritiek betreft het ontbreken van scharniermomenten in het kleuteronderwijs. Er is ook vraag naar meer scharniermomenten in het lager onderwijs, zoals in het tweede leerjaar. Vaak wordt pas tijdens het eerste leerjaar de werkelijke omvang van de zorgnoden van leerlingen duidelijk, zodat een nieuwe inschaling noodzakelijk kan zijn.

Tabel 14 - Draagkrachtafweging op scharniermomenten en bij herinschaling

Categorie	Aantal	Procentueel
Onvoldoende	280	50,2
Goed	140	25,1
Absoluut goed	108	19,4
Niet nodig, belemmert inclusief onderwijs	9	1,6
Geen mening	4	0,7
Ongeldig	17	3,0
Totaal	558	100,0

Leerlingen op LZN IV, die nood hebben aan een specifieke onderwijssetting, hadden aanvankelijk geen inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs. Tot duidelijk werd dat, op basis van het gelijkeonderwijskansendecreet, het inschrijvingsrecht voor leerlingen op LZN IV wel degelijk afdwingbaar was. Die vaststelling was voor het COV onaanvaardbaar.

In de huidige tekst van de Memorie van Toelichting staat dat die leerlingen geen inschrijvingsrecht hebben in het gewoon onderwijs. Ouders hebben wel recht op een gesprek.

Een inrichtende macht kan wel op vrijwillige basis die leerling (LZN IV) inschrijven. Dat gaat gepaard met een proefperiode van drie maanden, waarna een evaluatie ertoe kan leiden dat de inschrijving ontbonden of voortgezet wordt. De COV-leden vragen ook bij deze draagkrachtafweging en evaluatie een concrete personeelsinspraak.

Wat vindt u van de keuze voor geen inschrijvingsrecht op leerzorgniveau IV?

Een grote meerderheid (82 %) van de respondenten meent dat geen inschrijvingsrecht op leerzorgniveau IV een terechte keuze is. Opvallend is dat 12 % stelt dat inschrijven op leerzorgniveau IV toch moet kunnen, mits een draagkrachtafweging. Bij uitsplitsing van die groep naar onderwijsvorm, professionalisering en onderwijsambt vonden we geen opvallende verschillen. Bij uitsplitsing naar onderwijsopdracht stelden we een grotere voorkeur voor een mogelijke inschrijving op LZN IV vast bij de personeelsleden met GON-opdracht (15,4 %) en met zorgopdracht (21,5 %).

Tabel 15 - Inschrijvingsrecht LZN IV

Categorie	Aantal	Procentueel
Absoluut goed	328	58,8
Goed	136	24,4
Geen goede keuze, ook draagkrachtafweging zoals LZNIII	67	12,0
Niet nodig, belemmert inclusief onderwijs	3	0,5
Geen mening	9	1,6
Ongeldig	15	2,7
Totaal	558	100,0

Professionalisering

Als leerzorg geïmplementeerd wordt, dan is er nood aan goed uitgewerkte professionaliseringstrajecten voor de competentieontwikkeling van het onderwijspersoneel. In de vorige teksten werd de focus vooral gelegd op de ondersteuning en begeleiding die het personeel van het buitengewoon onderwijs zou geven aan de collega's van het gewoon onderwijs. In het kader van een volwaardige professionalisering was dergelijk voorstel ontoereikend. De opleidingen worden op vrijwillige basis buiten de schoolopdracht gevolgd.

De huidige tekst schetst drie mogelijkheden voor professionalisering. Leraren gewoon onderwijs en personeelsleden buitengewoon onderwijs kunnen, op vrijwillige basis, bijkomende professionaliseringsmogelijkheden vinden in de VOBO3, VOZO4 of andere organisaties. Dat zijn telkens langdurende opleidingen die leiden tot een bachelordiploma.

Onderwijspersoneel van het gewoon en buitengewoon onderwijs kan tevens kortere professionaliseringstrajecten volgen om zich verder te bekwamen in leerzorg.

Ten derde stelt de Memorie van Toelichting voor om tijdens de eerste drie schooljaren in elke school voor gewoon en buitengewoon kleuter- en lager onderwijs elk schooljaar een extra pedagogische studiedag over leerzorg te organiseren.

Aangezien we niet over meer informatie beschikten dan deze, stelden we de COV-leden de volgende vragen met betrekking tot professionalisering.

Wat vindt u van het voorstel met betrekking tot de langdurige professionaliseringstrajecten?

Bijna twee derden vindt de huidige voorstellen in verband met langdurige professionaliseringstrajecten onvoldoende. Het probleem van de beschikbaarheid voor langdurige trajecten en het probleem van de vervanging blijven knelpunten.

Slechts 24 % van de respondenten uit het gewoon onderwijs geeft aan een VOBO, VOZO of andere opleiding over zorg gevolgd te hebben. Verder blijkt dat maar 16 % van de respondenten met de opdracht van klastitularis een dergelijke opleiding volgde. Het voorliggende scenario is dus absoluut ontoereikend.

Tabel 16 - Langdurige professionaliseringsprojecten

Categorie	Aantal	Procentueel
Geen goed voorstel	335	60,0
Goed voorstel	150	26,9
Geen mening	50	9,0
Ongeldig	23	4,1
Totaal	558	100,0

Wat vindt u van het voorstel met betrekking tot de korte professionaliseringstrajecten als de studiedagen?

Zowel de korte professionaliseringstrajecten als de studiedagen werden ruim als onvoldoende beoordeeld. De drie extra pedagogische studiedagen worden als eenmalige en oppervlakkige initiatieven gezien die geen echte oplossing kunnen bieden.

Tabel 17 - Korte professionaliseringstrajecten en studiedagen

Categorie	Aantal	Procentueel
Geen goed voorstel	356	63,8
Goed voorstel	139	24,9
Geen mening	37	6,6
Ongeldig	26	4,7
Totaal	558	100,0

Overleg

Met leerzorg zal men in het gewoon onderwijs moeten inspelen op de noden van leerlingen uit de leerzorgniveaus I, II (cfr. GON-begeleiding) en III (soms ook IV). Dat vergt overleg met collega's uit de eigen school, met collega's uit het buitengewoon onderwijs, met het CLB, e.a. Bij gebrek aan overlegtijd vinden die contactmomenten nu meestal plaats tijdens middag-pauze of na schooltijd.

In de Memorie van Toelichting wordt voor het eerst de nood aan **structureel ingebouwd overleg** in het **gewoon onderwijs** erkend. Die mogelijkheid is voorzien voor leerlingen die ingeschaald zijn op **LZN III en IV**.

Voor de organisatie van de extra overlegtijd wordt gekozen voor de systematiek van de vervangingen van korte afwezigheden of voor overwerk.

Er worden aan de school zes halve dagen overlegtijd per leerling van LZN III en IV, per schooljaar toegekend. De overlegtijd kan in halve of volledige dagen worden opgenomen en de mogelijkheid bestaat dat de klastitularis of collega's zelf die overlegtijd als betaald overwerk presteren.

In de enquête polsten we ten eerste naar de mening van de COV-leden over het erkennen van structureel ingebouwd overleg in het gewoon onderwijs.

Wat vindt u van de erkenning van de noodzaak tot structureel overleg in het gewoon basisonderwijs?

Ruim de meerderheid (92 %) vindt de erkenning van het structureel overleg een goede zaak. In het debat bevestigden de aanwezigen het structureel overleg als een noodzakelijke voorwaarde in de organisatie van het basisonderwijs. Terwijl vroeger alleen de klastitularis de professionele bevoegdheid had over de leerlingen, is vandaag een uitgebreid professioneel team verantwoordelijk voor de zorg van alle leerlingen. Dergelijk teamwerk vraagt overleg.

Tabel 18 - Erkenning structureel overleg

Categorie	Aantal	Procentueel
Een goede zaak	512	91,7
Geen goede zaak	21	3,8
Niet noodzakelijk	11	2,0
Geen mening	3	0,5
Ongeldig	11	2,0
Totaal	558	100,0

Vervolgens wilden we achterhalen hoe onze leden staan tegenover de zes halve dagen per leerling LZN III of IV, per schooljaar.

Wat vindt u van de toekenning van de zes halve dagen overlegtijd per leerling leerzorgniveau III of IV per schooljaar?

Slechts 24 % van de ondervraagden acht de toekenning van zes halve dagen per leerling op leerzorgniveau III voldoende. Als leerlingen van LZN III en IV in het gewoon onderwijs ingeschreven worden, dan is er nood aan overleg: met de ouders en het CLB bij het inschalingsproces; met het CLB en het buitengewoon onderwijs over het individueel handelingsplan; met de ouders, het CLB en het buitengewoon onderwijs over de opvolging van de leerling. Zes halve dagen voor professioneel overleg is daarvoor onvoldoende. Bovendien maakt die formule het onmogelijk om meerdere collega's die betrokken zijn in de zorg voor het kind, gelijktijdig vrij te maken.

De respondenten verwijzen vervolgens naar het huidige probleem om korte vervangingen ingevuld te krijgen. Er is namelijk onvoldoende personeel beschikbaar.

Naast de vraag naar meer overleg op leerzorgniveau III, is er ook uitdrukkelijk de vraag naar overlegtijd op leerzorgniveau II. Die nood vloeit voort uit het werken met GON-leerlingen. Binnen de huidige GON-regeling moet dat overleg nu gebeuren binnen en ten koste van het pakket van de individuele ondersteuning van de leerlingen.

Tabel 19 – Toekenning zes halve dagen

Categorie	Aantal	Procentueel
Totaal onvoldoende	220	39,5
Eerder onvoldoende	115	20,6
Geen goede zaak	39	7,0
Een realistische voorziening	118	21,1
Een ruime voorziening per leerling	18	3,2
Geen mening	25	4,5
Ongeldig	23	4,1
Totaal	558	100,0

Tot slot vroegen we naar de mening over het gebruik van het systeem van korte vervangingen om het structureel ingebouwd overleg te verwezenlijken.

Hoe staat u ten aanzien van het gebruik van het systeem korte vervangingen of overwerk om het overleg te realiseren?

Bijna twee derden van de respondenten acht het systeem van korte vervangingen of overwerk geen goede maatregel om het overleg te organiseren. Voor vervangingen van een halve dag zullen weinig of geen kandidaten te vinden zijn. De erkenning van het principe van het structureel overleg in het gewoon onderwijs is positief. Er moet echter gezocht worden naar een andere organisatievorm dan die van de korte vervangingen.

Tabel 20 - Systeem korte vervangingen, overwerk

Categorie	Aantal	Procentueel
Absoluut onvoldoende	232	41,6
Eerder onvoldoende	117	21,0
Een goede garantie	114	20,4
Een absoluut goede garantie	58	10,4
Geen mening	18	3,2
Ongeldig	19	3,4
Totaal	558	100,0

GOK-correctie

Bij de totstandkoming van het leerzorgdossier speelde de vaststelling dat de verwijzingspraktijk naar het buitengewoon onderwijs niet steeds doorzichtig verliep, een rol. Zo constateerde men dat in het buitengewoon onder-

wijs veel leerlingen zaten die beantwoordden aan GOK-kenmerken (bijvoorbeeld thuistaal niet het Nederlands) en eigenlijk niet op hun plaats zaten in het buitengewoon onderwijs. Zij kwamen in dat onderwijsniveau terecht omdat ze daar volop konden genieten van de zorg en therapie, tijdens de schooltijd.

Er werd echter vaak genegeerd dat er ook GOK-leerlingen in het buitengewoon onderwijs zijn die daar wel op hun plaats zaten. Dat had tot gevolg dat scholen voor buitengewoon onderwijs niet beschikten over de nodige middelen om die leerlingen te ondersteunen.

De Memorie van Toelichting erkent nu die nood en stelt een GOK-correctie in het buitengewoon onderwijs voor.

Wat vindt u van de GOK-correctie in het buitengewoon onderwijs?

Bijna twee derden van de respondenten vindt de GOK-correctie in het buitengewoon onderwijs een terrechte maatregel. De vraag blijft in welke mate de voorgestelde correctie ook overeenstemt met de reële noden in het buitengewoon onderwijs.

Tabel 21 - GOK-correctie

Categorie	Aantal	Procentueel
Een terrechte maatregel	345	61,8
Geen goede maatregel	45	8,1
Geen mening	138	24,7
Ongeldig	30	5,4
Totaal	558	100,0

Wetenschappelijk onderzoek en opvolging

In vorige teksten lag de nadruk van het implementeren van leerzorg hoofdzakelijk op de lange periode (van 1 september 2009 tot 2016) waarin men ruimte zou hebben om het leerzorgconcept bij te sturen.

Nu weten we dat de invoering van leerzorg met een jaar wordt uitgesteld naar 1 september 2010. Vervolgens lezen we in de Memorie van Toelichting dat belang gehecht wordt aan een beleidsevaluatie en de opvolging van leerzorg tijdens de implementatieperiode.

Zo zal een langlopende wetenschappelijk onderzoek georganiseerd worden naar de effecten van leerzorg en de eraan gekoppelde onderwijspraktijk op leerlingen LZN III in het gewoon onderwijs en op leerlingen LZN III in het buitengewoon onderwijs. Tevens zal onderzocht worden wat de invloed is van leerzorg op de taakbelasting van het personeel van de scholen en de CLB's.

Wat vindt u van wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van leerzorg op de praktijk en de taakbelasting?

Van de ondervraagden vindt 82 % het wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van leerzorg een goede maatregel.

Ook hier wordt erop gewezen dat dit onderzoek niet beperkt mag blijven tot leerzorgniveau III, maar even noodzakelijk is voor leerzorgniveau II.

Tabel 22 - Wetenschappelijke onderzoek

Categorie	Aantal	Procentueel
Een goede maatregel	461	82,6
Geen goede maatregel	44	7,9
Geen mening	34	6,1
Ongeldig	19	3,4
Totaal	558	100,0

De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek hebben maar slagkracht als er ook daadwerkelijk iets mee gedaan wordt. De Vlaamse Onderwijsraad (d.i. het adviesorgaan waar alle onderwijsactoren vertegenwoordigd zijn) zal de opdracht krijgen om, op basis van de onderzoeksresultaten, een strategisch advies te formuleren aan de minister van Onderwijs.

Wat vindt u van de systematische beleidsevaluatie in de VLOR op basis van de onderzoeksresultaten met het oog op advisering?

Bijna 70 % vindt de systematische beleidsevaluatie in de VLOR een goede maatregel. Toch heerst bij 20 % van de respondenten enige twijfel over de impact van de advisering. We worden vandaag namelijk te vaak geconfronteerd met goed onderbouwde adviezen over diverse onderwerpen waar de minister weinig rekening mee houdt in zijn beleid.

Tabel 23 - Systematische beleidsevaluatie VLOR

Categorie	Aantal	Procentueel
Een goede maatregel	380	68,2
Een onvoldoende maatregel	118	21,1
Geen mening	43	7,7
Ongeldig	17	3,0
Totaal	558	100,0

Tevens zal op macroniveau (beleidsniveau) een bijzondere opvolgingscommissie leezorg in het leven geroepen worden. Tot 2016 zal die commissie jaarlijks de minister adviseren over de uitvoering, kansen en knelpunten van leezorg in het onderwijsveld en waar bijsturingen noodzakelijk zijn.

Wat vindt u van een bijzondere opvolgingscommissie die de invoering opvolgt en de minister adviseert tot bijsturing?

Driekwart van de respondenten vindt de invoering van dergelijke opvolgingscommissie een goede maatregel. Er wordt opgemerkt dat in die commissie voldoende inspraak van de basis moet zijn en dat de opvolging eveneens betrekking moet hebben op alle leezorgniveaus.

Tabel 24 - Bijzondere opvolgingscommissie

Categorie	Aantal	Procentueel
Een goede maatregel	429	76,9
Een onvoldoende maatregel	82	14,7
Geen mening	24	4,3
Ongeldig	23	4,1
Totaal	558	100,0

Personeelsomkadering

Volgens de voorliggende tekst moeten leerlingen die ingeschaald zijn op LZN III, ongeacht of ze nu in het buitengewoon of het gewoon onderwijs ingeschreven zijn, dezelfde middelen genereren. Men zou het kunnen voorstellen als een rugzakje per leerling met daarin het procentueel aantal uren of minuten onderwijs, logopedie, orthopedagogie, kinesitherapie, administratief medewerker, directeur, e.a. Een klasfoto met die leerling in het gewoon onderwijs of het buitengewoon onderwijs zou dan een identiek beeld aan personeelsomkadering moeten opleveren.

Scholen voor gewoon onderwijs met leerlingen op leezorgniveau II, clusters 3 en 4 en leerlingen op LZN III (IV) in het gewoon onderwijs doen voor de nodige begeleiding een beroep op het personeel van het buitengewoon onderwijs. De scholen sluiten daarvoor een samenwerkingsovereenkomst af. Voor de personeelsleden buitengewoon onderwijs blijft de rechtspositie en de geldelijke positie behouden. Eigenlijk gaat het in de praktijk over een verderzetten van de huidige GON-regeling.

Als een school voor gewoon onderwijs geen school voor buitengewoon onderwijs vindt voor de nodige begeleiding en daardoor ook geen samenwerkingsovereenkomst kan afsluiten, kan de school voor gewoon onderwijs zelf de nodige invulling van het personeel voorzien.

Vindt u het belangrijk om een concreet zicht te hebben op de personeelsomkadering?

Een concreet zicht op de omkadering is voor bijna 97 % van de ondervraagden (absoluut) noodzakelijk. Daarover is tot op heden nog geen

enkele aanduiding. Welke coëfficiënten zullen gehanteerd worden? Hoe zullen punten en leezorgeenheden omgezet worden? Vooral de misleiding door de overheid van de buitenwereld in verband met de gelijke omkadering zorgde voor een enorme boosheid onder de aanwezigen in het debat. Een gelijke omkadering is geen gelijkwaardige omkadering. Het samenleggen van de inhoud van de rugzakjes van leerlingen die in eenzelfde groep les of therapie volgen (zoals in het buitengewoon onderwijs), zorgt voor een cumulerend rendement aan omkadering. Zo kunnen leerlingen voortdurend begeleid worden door logopedisten, kinesisten,...

Tabel 25 - Concreet zicht op personeelsomkadering

Categorie	Aantal	Procentueel
Absoluut een volledig concreet zicht nodig	503	90,2
Een concreet zicht nodig	37	6,6
De kennis van principes is voldoende	5	0,9
Voorliggende elementen zijn een garantie	1	0,2
Geen mening	3	0,5
Ongeldig	9	1,6
Totaal	558	100,0

Wat vindt u van de samenwerking tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs zoals ze voorligt?

Over de samenwerking tussen buitengewoon en gewoon onderwijs leven bij 77 % van de respondenten nog heel wat vragen. In welke mate zal de samenwerking beantwoorden aan de vraag van het gewoon onderwijs? Vanuit de huidige GON-ondersteuning wordt dat vandaag al als onvoldoende ervaren. In welke mate is de samenwerking inpasbaar in de opdracht van het buitengewoon onderwijs?

Tabel 26 - Samenwerking gewoon en buitengewoon onderwijs

Categorie	Aantal	Procentueel
Een onvoldoende garantie	431	77,2
Een goede garantie	86	15,4
Geen mening	26	4,7
Ongeldig	15	2,7
Totaal	558	100,0

Acht u het mogelijk voor scholen van het gewoon onderwijs om leezorg te organiseren zonder buitengewoon onderwijs?

86 % van de ondervraagden acht dat onmogelijk. Dat heeft vooral betrekking op de rekrutering van personeel, de inpasbaarheid van de opdrachten in het gewoon onderwijs en de variabiliteit in deskundigheid. Wat met de prestatieregeling van het aan te werven personeel in vergelijking met die van het personeel van het buitengewoon onderwijs?

Tabel 27 - Organiseren leezorg gewoon onderwijs zonder buitengewoon onderwijs

Categorie	Aantal	Procentueel
Onmogelijk	256	45,7
Niet haalbaar	223	40,0
Haalbaar	31	5,6
Zeker en vast mogelijk	7	1,3
Geen mening	25	4,5
Ongeldig	16	2,9
Totaal	558	100,0

Wat vindt u van de voorliggende werkomstandigheden voor het GON?

Bijna 80 % vindt de huidige GON-werkomstandigheden niet goed en onrealistisch. Zo moeten de GON-begeleiders vaak grote afstanden afleggen. Daardoor hebben ze het niet alleen moeilijk om al hun scholen te bereiken, maar bovendien geldt hun verplaatsingstijd ook niet als werktijd. Dikwijls ontbreekt overleg tussen de GON-begeleider en de school of moet dat gebeuren ten koste van de begeleidingstijd voor de leerling.

Tabel 28 - GON-werkomstandigheden

Categorie	Aantal	Procentueel
Niet goed en onrealistisch	444	79,6
Goed en realistisch	37	6,6
Geen mening	47	8,4
Ongeldig	30	5,4
Totaal	558	100,0

Financiering

De financiering op **leerzorgniveau I** (gewoon onderwijs) blijft dezelfde zoals we ze nu kennen met dezelfde lestijden, uren, punten en het werkingsbudget.

Op **leerzorgniveau II** (gewoon onderwijs, cfr. GON-begeleiding) worden ook dezelfde lestijden, uren, punten en het werkingsbudget behouden. Naast die status quo, komen er per cluster extra middelen bij.

■ **Leerzorgniveau II, cluster 2** (leerlingen met leerstoornissen en licht verstandelijke handicap)

Men gebruikt de huidige begeleidingseenheden vanuit het GON (geïntegreerd onderwijs) type 8 (leerstoornis) - momenteel is dat 0,5 miljoen euro - en voegt er voor het basisonderwijs nog 1.176.000 euro aan toe. Het geheel wordt aan de zorgenvolp, op het niveau van de scholengemeenschap toegekend.

■ **Leerzorgniveau II, cluster 3** (leerlingen met functiebeperkingen)

Voor deze kinderen wordt gewerkt met individugebonden leerzorgeenheden die dienen voor de ondersteuning van de leerling én het schoolteam of de leraar in het gewoon onderwijs.

Voor dat leerzorgveld wordt het huidige budget van 12 miljoen euro vermeerderd met 5 miljoen euro. De Memorie van Toelichting spreekt over een open-endbudget. Dat betekent dat, als de toekomst uitwijst dat het voorziene budget ontoereikend is, het mogelijk is om het te vermeerderen.

De middelen worden toegekend aan de school buitengewoon onderwijs die de leerlingen begeleidt.

■ **Leerzorgniveau II, cluster 4** (leerlingen met socio-emotionele stoornis of ASS)

Om die kinderen de nodige begeleiding te geven, wordt gewerkt met individugebonden leerzorgeenheden die dienen voor de ondersteuning van de leerling én het schoolteam of de leraar in het gewoon onderwijs. De middelen worden echter op het niveau van de scholengemeenschap toegekend. De toekenning zal gebeuren op basis van het aantal leerlingen met een ASS-diagnose en type 3-attest. De middelen worden om de drie jaar toegekend (bij de start van leerzorg om de twee jaar).

Het budget van dit leerzorgveld wordt bepaald door het huidige GON-budget voor het type 3 (socio-emotionele stoornis) en het GON-budget voor leerlingen met ASS. Die laatste groep wordt momenteel verspreid ingeschaald in de types 4 (motorische beperking) en 7 (auditieve stoornis). Het geïntegreerd onderwijs voor leerlingen met ASS krijgt, via een groei-pad, bijkomend nog 2,6 miljoen euro.

De omkadering van **leerzorgniveaus III en IV** wordt bepaald per leerzorgveld. Ze wordt uitgedrukt in leerzorgeenheden. Aangezien de omkadering van leerlingen met matig tot diep mentale stoornis (type 2), visu-

ele (type 6) en auditieve (type 7) beperking dicht bij elkaar ligt, wordt gestreefd naar eenzelfde omkadering. Voor die doelgroepen zal gewerkt worden met een sokkel. Er wordt nu al voorzien dat leerlingen met motorische beperkingen (type 4) nood hebben aan extra middelen die de middelen van de sokkel overstijgen. Daarom wordt een aanvulling voorzien.

Wat vindt u van de financiering, zoals momenteel bekend, voor het gewoon onderwijs?

Algemeen beoordeelt 83 % van de respondenten de financiering als absoluut onvoldoende tot onvoldoende. De redenen die aangehaald werden, waren fundamenteel van aard.

De huidige GON-middelen zijn nu al onvoldoende.

Op dit moment wordt quasi niets geïnvesteerd in leerzorgniveau II. Toch is dat niveau een bijkomende zorggroep voor het gewoon onderwijs. De COV-leden vrezen dat leerzorg een besparing zal betekenen. Concreet betekent dat immers een afbouw van het buitengewoon onderwijs type 1 en type 8. Ook de investering in cluster 2 is gering. Er is heel wat weerstand tegen het toekennen van een puntenenveloppe via de scholengemeenschappen. De structurele organisatie van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs is vandaag nog onvoldoende uitgebouwd. Die zorg wordt nog versterkt door het feit dat de enveloppe zal toegekend worden op basis van het (globale) leerlingenaantal van de scholengemeenschap. Wellicht zullen de middelen dan ook verdeeld worden op basis van het leerlingenaantal per school en niet op basis van onderwijsbehoeften van leerlingen, die sterk kunnen verschillen van school tot school.

In de regelgeving bestaat geen enkele verplichting voor de scholen om deel uit te maken van een scholengemeenschap. Het is bovendien in de praktijk niet mogelijk voor elke school om bij een scholengemeenschap te horen. Scholen die dus niet bij een scholengemeenschap aangesloten zijn, zullen in het leerzorgverhaal uit de boot vallen.

Ook het hanteren van verschillende systemen bij het toekennen van middelen, zoals punten, begeleidingseenheden en leerzorgeenheden, werkt zeer verwarrend en is niet consistent.

Tabel 29 - Financiering

Categorie	Aantal	Procentueel
Absoluut onvoldoende	341	61,1
Onvoldoende	124	22,2
Goede garantie	7	1,3
Absolute garantie	5	0,9
Niet noodzakelijk	4	0,7
Ander	4	0,7
Geen mening	54	9,7
Ongeldig	19	3,4
Totaal	558	100,0

Leerlingenvervoer

Bij de start van leerzorg werd vertrokken van actuele problemen en tekorten in het buitengewoon onderwijs. Het leerzorgkader zou daar een oplossing op moeten zijn.

Een van de actuele problemen is het leerlingenvervoer. Vandaag zitten vele kinderen uren op de bus op weg naar of van het buitengewoon onderwijs. De huidige tekst geeft echter geen antwoorden op die noden. Bovendien moet opgemerkt worden dat de problematiek in de toekomst uitgebreider wordt als leerlingen op LZN III niet naar het buitengewoon, maar naar het gewoon onderwijs zullen gaan. Met de huidige regelgeving zullen die leerlingen niet kunnen genieten van het leerlingenvervoer. Ouders die kiezen voor het gewoon onderwijs, zullen die extra zorg zelf moeten voorzien.

Wat vindt u van wat voorligt inzake leerlingenvervoer?

Voor bijna tweede derden van de respondenten is er wel degelijk een probleem, maar het wordt gewoon vooruitgeschoven.

Tabel 30 - Leerlingenvervoer

Categorie	Aantal	Procentueel
Wel probleem	332	59,5
Is geen probleem	33	5,9
Geen mening	105	18,8
Ongeldig	88	15,8
Totaal	558	100,0

Betrokkenheid van de COV-leden t.a.v. de thema's

Betrokkenheid

Per thema werd gepolst naar de mate waarin de respondenten betrokken zijn op het besproken onderwerp. Of met andere woorden: in welke mate vindt de respondent het thema (bijvoorbeeld draagkracht) een belangrijk thema.

De respondenten voelen zich **overwegend 'vrij betrokken'** ten aanzien van de vooropgestelde items van de Memorie van Toelichting. Het leerlingenvervoer en de GOK-correctie in het buitengewoon onderwijs scoren het laagst.

Tabel 31 – Betrokkenheid van de respondenten t.a.v. items MVT - Algemeen

Betrokkenheid	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	526	4,14
Overlegtijd	532	4,08
Inschrijvingsrecht en draagkracht	540	3,98
Professionalisering	527	3,87
Inschalingen	529	3,77
Financiering	526	3,71
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	524	3,51
Leerlingenvervoer	439	3,19
GOK-correctie in buitengewoon onderwijs	521	2,79

Op basis van de **leeftijd** kan vrijwel **geen onderscheid gemaakt worden in de prioriteit** van de betrokkenheid. Voor alle leeftijdsgroepen geldt een gelijkaardige en een gelijkwaardige betrokkenheid.

Tabel 32 – Betrokkenheid van de respondenten t.a.v. items MVT – Per leeftijd

20-29	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	48	4,25
Overlegtijd	47	4,04
Professionalisering	49	3,98
Inschrijvingen en draagkracht	49	3,88
Inschalingen	47	3,81
Financiering	48	3,60
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	48	3,44
GOK-correctie	48	2,98
Leerlingenvervoer	45	2,87

30-39	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	115	4,21
Overlegtijd	114	4,07
Inschrijvingen en draagkracht	114	4,04
Professionalisering	111	3,87
Inschalingen	112	3,76
Financiering	112	3,65
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	115	3,51
Leerlingenvervoer	95	3,22
GOK-correctie	113	2,68
40-49	Aantal	GMB*
Overlegtijd	238	4,15
Personeelsomkadering	228	4,14
Inschrijvingen en draagkracht	238	4,02
Professionalisering	231	3,88
Inschalingen	230	3,83
Financiering	230	3,74
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	230	3,50
Leerlingenvervoer	186	3,29
GOK-correctie	229	2,78
50-65	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	132	4,06
Overlegtijd	130	4,00
Inschrijvingen en draagkracht	136	3,90
Professionalisering	133	3,81
Financiering	133	3,77
Inschalingen	137	3,69
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	128	3,54
Leerlingenvervoer	110	3,13
GOK-correctie	129	2,81

Uit onderstaande tabel leiden wij een **grotere betrokkenheid** af bij **diegenen die al een opleiding** met betrekking tot zorg of een VOBO/VOZO-cursus **hebben gevolgd**. Opmerkelijk is dat wie al een diploma van VOBO, VOZO of andere zorgopleiding op zak heeft, het thema 'professionalisering' hoger inschaalt dan wie nog geen cursus gevolgd heeft.

Tabel 33 – Betrokkenheid van de respondenten t.a.v. items MVT – T.a.v. professionalisering

Geen cursus m.b.t. leerzorg of VOBO/VOZO	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	373	4,08
Overlegtijd	374	4,05
Inschrijvingsrecht en draagkracht	382	3,89
Professionalisering	371	3,73
Inschalingen	372	3,71
Financiering	369	3,64
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	371	3,41
Leerlingenvervoer	304	3,13
GOK-correctie	364	2,65
Wel cursus m.b.t. leerzorg of VOBO/VOZO	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	153	4,29
Professionalisering	156	4,19
Inschrijvingsrecht en draagkracht	158	4,18
Overlegtijd	158	4,15
Inschalingen	157	3,92
Financiering	157	3,88
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	153	3,75
Leerlingenvervoer	135	3,32
GOK-correctie	157	3,11

*Gemiddelde mate van betrokkenheid gesitueerd op schaal van 5

De prioriteit van de betrokkenheid bij de verschillende thema's is **gelijklopend bij vrouwen en mannen**. 'Personeelsomkadering' en 'overlegtijd' scoren bij vrouwen wel hoger dan bij mannen.

Tabel 34 – Algemene betrokkenheid van de respondenten t.a.v. items MVT – Naar geslacht

Man	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	168	4,06
Overlegtijd	166	3,99
Inschrijvingsrecht en draagkracht	173	3,95
Professionalisering	168	3,79
Financiering	168	3,76
Inschalingen	169	3,73
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	168	3,49
Leerlingenvervoer	147	3,31
GOK-correctie	168	2,70
Vrouw	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	355	4,17
Overlegtijd	363	4,12
Inschrijvingsrecht en draagkracht	364	3,99
Professionalisering	356	3,91
Inschalingen	358	3,79
Financiering	355	3,69
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	353	3,51
Leerlingenvervoer	289	3,13
GOK-correctie	350	2,84

Een eerste vaststelling bij het **personeel van het buitengewoon onderwijs** (bij de onderwijzers ASV en bij het medisch en paramedisch personeel) is dat de **overlegtijd** duidelijk lager scoort dan bij de kleuteronderwijzers en de onderwijzers van het gewoon onderwijs. Dat is wellicht te verklaren door de reeds bestaande overlegmogelijkheid in het buitengewoon onderwijs.

Een tweede vaststelling is de **grote betrokkenheid ten aanzien van 'professionalisering' bij het medisch en paramedisch personeel** van het buitengewoon onderwijs.

Bij de **directeurs** heerst een **zeer hoge betrokkenheid** ten aanzien van alle thema's, met de financiering bovenaan. Dat laatste geldt niet voor de andere beroeps categorieën.

Tabel 35 – Betrokkenheid van de respondenten t.a.v. items MVT – Naar ambt

Kleuteronderwijzer	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	107	4,08
Overlegtijd	107	4,02
Inschrijvingsrecht en draagkracht	110	3,91
Professionalisering	101	3,73
Inschaling	106	3,68
Financiering	102	3,63
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	104	3,47
Leerlingenvervoer	78	3,18
GOK-correctie	98	2,82
Onderwijzer	Aantal	GMB*
Overlegtijd	248	4,18
Personeelsomkadering	245	4,07
Inschrijvingsrecht en draagkracht	250	3,95
Professionalisering	248	3,77
Inschaling	244	3,71
Financiering	247	3,59
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	247	3,43
Leerlingenvervoer	209	3,06
GOK-correctie	246	2,63

Onderwijzer ASV	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	41	4,46
Professionalisering	42	3,95
Inschrijvingsrecht en draagkracht	43	3,88
Inschaling	43	3,84
Financiering	41	3,80
Leerlingenvervoer	37	3,78
GOK-correctie	42	3,74
Overlegtijd	42	3,67
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	42	3,50

Paramedisch of medisch personeel	Aantal	GMB*
Professionalisering	11	4,36
Inschaling	11	4,00
Inschrijvingsrecht en draagkracht	10	4,00
Personeelsomkadering	10	4,00
GOK-correctie	11	3,45
Leerlingenvervoer	10	3,20
Overlegtijd	11	3,18
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	10	3,10
Financiering	10	2,80

Directeur	Aantal	GMB*
Financiering	72	4,39
Inschrijvingsrecht en draagkracht	73	4,34
Personeelsomkadering	70	4,33
Professionalisering	71	4,18
Overlegtijd	71	4,18
Inschaling	73	4,11
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	68	3,94
Leerlingenvervoer	61	3,38
GOK-correctie	70	2,74

Nogmaals valt het verschil op tussen gewoon en buitengewoon onderwijs in het prioritair stellen van de overlegtijd.

Tabel 36 – Betrokkenheid van de respondenten t.a.v. items MVT – Naar onderwijsvorm

Gewoon onderwijs	Aantal	GMB*
Overlegtijd	443	4,17
Personeelsomkadering	438	4,12
Inschrijvingsrecht en draagkracht	451	3,99
Professionalisering	438	3,87
Inschalingen	442	3,76
Financiering	437	3,73
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	436	3,52
Leerlingenvervoer	361	3,06
GOK-correctie	433	2,63

Buitengewoon onderwijs	Aantal	GMB*
Personeelsomkadering	71	4,37
Inschrijvingsrecht en draagkracht	72	3,99
Professionalisering	72	3,96
Leerlingenvervoer	63	3,92
Inschalingen	72	3,89
Financiering	72	3,74
GOK-correctie	71	3,73
Overlegtijd	72	3,63
Wetenschappelijke opvolging en evaluatie	71	3,51

*Gemiddelde mate van betrokkenheid gesitueerd op schaal van 5

Mate van akkoord

Uit de bevraging blijkt dat er slechts in geringe mate een algemeen akkoord is ten aanzien van de voorliggende thema's. Noch de leeftijd van de respondenten, de onderwijsvorm waarin men tewerkgesteld is, het geslacht of het ambt maken een verschil in de mate waarin men (niet) akkoord gaat met de voorgestelde scenario's.

Tabel 37 - Akkoord t.a.v. voorliggend scenario

Categorie	Aantal	GS**
Financiering	520	1,77
Personeelsomkadering	518	1,83
Leerlingenvervoer	405	2,04
Professionalisering	524	2,12
Overlegtijd	527	2,39
Inschrijvingsrecht en draagkracht	534	2,59
Inschalingen	503	2,92
GOK-scenario	502	3,17
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	518	3,34

Tabel 38 - Akkoord t.a.v. voorliggend scenario - Per leeftijd

20-29	Aantal	GS**
Financiering	46	1,70
Personeelsomkadering	47	1,72
Overlegtijd	47	2,11
Leerlingenvervoer	42	2,12
Inschrijvingsrecht en draagkracht	48	2,13
Professionalisering	49	2,24
Inschalingen	46	2,50
GOK-scenario	47	3,30
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	48	3,31
30-39	Aantal	GS**
Personeelsomkadering	113	1,69
Financiering	111	1,73
Professionalisering	111	1,86
Leerlingenvervoer	93	2,20
Overlegtijd	111	2,23
Inschrijvingsrecht en draagkracht	113	2,52
Inschalingen	111	2,86
GOK-scenario	111	3,17
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	112	3,38
40-49	Aantal	GS**
Financiering	231	1,70
Personeelsomkadering	224	1,78
Leerlingenvervoer	168	1,90
Professionalisering	231	2,10
Overlegtijd	238	2,44
Inschrijvingsrecht en draagkracht	235	2,63
Inschalingen	215	2,94
GOK-scenario	217	3,09
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	228	3,28

**Gemiddelde score gesitueerd op schaal van 5

50-65	Aantal	GS**
Financiering	130	1,95
Personeelsomkadering	131	2,05
Leerlingenvervoer	100	2,09
Professionalisering	130	2,34
Overlegtijd	128	2,49
Inschrijvingsrecht en draagkracht	135	2,71
Inschalingen	128	3,06
GOK-scenario	124	3,21
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	127	3,43

Tabel 39 - Akkoord t.a.v. voorliggend scenario - Naar onderwijsvorm

Gewoon basisonderwijs	Aantal	GS**
Financiering	433	1,73
Personeelsomkadering	432	1,81
Leerlingenvervoer	338	2,02
Professionalisering	437	2,10
Overlegtijd	439	2,30
Inschrijvingsrecht en draagkracht	446	2,59
Inschalingen	417	2,92
GOK-scenario	417	3,10
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	431	3,35
Buitengewoon basisonderwijs	Aantal	GS**
Personeelsomkadering	70	1,83
Financiering	71	1,92
Leerlingenvervoer	54	2,20
Professionalisering	71	2,24
Inschrijvingsrecht en draagkracht	71	2,41
Overlegtijd	71	2,77
Inschalingen	72	2,81
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	71	3,30
GOK-scenario	70	3,50

Tabel 40 - Akkoord t.a.v. voorliggend scenario - Naar geslacht

Man	Aantal	GS**
Financiering	167	1,89
Personeelsomkadering	165	1,95
Leerlingenvervoer	134	2,10
Professionalisering	168	2,17
Overlegtijd	165	2,52
Inschrijvingsrecht en draagkracht	173	2,75
Inschalingen	168	3,05
GOK-scenario	162	3,18
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	167	3,27
Vrouw	Aantal	GS**
Financiering	350	1,72
Personeelsomkadering	350	1,77
Leerlingenvervoer	268	2,01
Professionalisering	353	2,10
Overlegtijd	359	2,32
Inschrijvingsrecht en draagkracht	358	2,51
Inschalingen	333	2,85
GOK-scenario	338	3,16
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	348	3,38

Tabel 41 - Akkoord t.a.v. voorliggend scenario – Naar ambt

Kleuteronderwijzer	Aantal	GS**
Financiering	99	1,63
Personeelsomkadering	106	1,71
Leerlingenvervoer	74	1,74
Professionalisering	103	1,95
Overlegtijd	105	2,23
Inschrijvingsrecht en draagkracht	105	2,39
Inschalingen	94	2,80
GOK-scenario	94	2,85
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	101	3,23
Onderwijzer	Aantal	GS**
Financiering	246	1,77
Personeelsomkadering	242	1,83
Leerlingenvervoer	192	2,03
Professionalisering	244	2,05
Overlegtijd	245	2,24
Inschrijvingsrecht en draagkracht	250	2,58
Inschalingen	233	2,97
GOK-scenario	239	3,13
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	246	3,38
Onderwijzer ASV	Aantal	GS**
Personeelsomkadering	40	1,70
Financiering	41	1,88
Professionalisering	42	2,14
Leerlingenvervoer	32	2,34
Inschrijvingsrecht en draagkracht	43	2,51
Inschalingen	41	2,66
Overlegtijd	41	2,76
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	42	3,29
GOK-scenario	39	3,77
Paramedisch of medisch personeel	Aantal	GS**
Professionalisering	11	1,36
Inschrijvingsrecht en draagkracht	10	1,80
Personeelsomkadering	10	2,00
Financiering	10	2,00
Leerlingenvervoer	8	2,38
Overlegtijd	11	2,45
GOK-scenario	11	2,91
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	10	3,00
Inschalingen	11	3,09
Directeur	Aantal	GS**
Financiering	72	1,75
Personeelsomkadering	69	1,91
Leerlingenvervoer	57	2,21
Professionalisering	72	2,46
Overlegtijd	72	2,63
Inschrijvingsrecht en draagkracht	73	2,66
Inschalingen	70	3,06
GOK-scenario	67	3,33
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	68	3,41

**Gemiddelde score gesitueerd op schaal van 5

18 oktober 2008

Ander	Aantal	GS**
Financiering	25	1,96
Personeelsomkadering	25	2,04
Leerlingenvervoer	20	2,15
Professionalisering	25	2,44
Overlegtijd	24	2,50
Inschalingen	26	2,88
Inschrijvingsrecht en draagkracht	25	3,16
GOK-scenario	24	3,42
Wetenschappelijke opvolging en beleidsevaluatie	24	3,50

Afrondend

Of het nu gaat om mannen of vrouwen, kleuteronderwijzers, directeurs, personeel uit het gewoon onderwijs, personeel uit het buitengewoon onderwijs, personeel met een diploma VOBO of zonder zulk diploma, allen geven ze aan dat de thema's **personeelsomkadering, overlegtijd, professionalisering, inschrijvingen en draagkracht, financiering en inschalingen** voor hen **belangrijk** zijn.

Dezelfde respondenten geven bovendien aan dat ze **niet akkoord** kunnen gaan met de voorliggende scenario's over **financiering, personeelsomkadering, leerlingenvervoer, professionalisering en overlegtijd**.

Tijdens de debatten en uit de schriftelijke opmerkingen blijkt dat COV-leden zich ernstige vragen stellen over het 'gelijke onderwijskansengehalte' van dit leerzorgkader. Er wordt met cijfers gegoocheld, maar het zal onvoldoende zijn om leerzorg goed te kunnen implementeren. Een onderwijsvernieuwing moet ervoor zorgen dat de kansen van elk kind geoptimaliseerd worden en dat elk kind er beter van wordt. De scenario's die in de Memorie van Toelichting beschreven worden, zullen resulteren in ongelijke kansen voor kinderen met zorgnoden.

In maart 2007 ondertekende België de VN-conventie inzake rechten van personen met een handicap. Die afdwingbare conventie duidt onder andere op het levenslange recht van elke persoon met een handicap op een inclusief onderwijsstelsel. Als leerzorg wordt doorgevoerd op basis van de scenario's die in de Memorie van Toelichting (28-08-2008) werden beschreven, kan men serieuze vraagtekens plaatsen bij het nastreven van die VN-conventie. Het realiseren van echte gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen, ook voor leerlingen met zorgnoden, lijkt op papier mooi. Maar als het leerzorgkader zoals het nu voorligt, in de praktijk moet uitgevoerd worden, dan riskeert leerzorg eerder een utopie dan werkelijkheid te worden.

Marianne Coopman
Dirk Koppen
Eva Tiquet

NOTEN

1. Als een decreet (een wet op Vlaams niveau) wordt voorgelegd, dan hoort daar een Memorie van Toelichting bij. De Memorie fungeert als achtergrondtekst om de artikels in het decreet te duiden en beter te begrijpen.
2. De personen die deelnamen aan de enquête, worden 'respondenten' genoemd.
2. VOBO = voortgezette opleiding buitengewoon onderwijs.
3. VOZO = voortgezette opleiding zorgverbreding.
5. 'Leerzorgeenheden' zijn een verdeelsleutel om het pakket aan middelen te kunnen omzetten in punten of uren paramedisch, medisch, sociaal, psychologisch, orthopedagogisch personeel en lestijden onderwijzend personeel, beleids- en ondersteunend personeel en opvoedend personeel. De leerzorgeenheden worden in een school voor gewoon onderwijs aangewend, volgens de daar geldende rechtspositieregeling. Als een school voor gewoon onderwijs geen samenwerking met het buitengewoon onderwijs kan realiseren, dan kan de school gewoon onderwijs zelf leerzorgeenheden aanwenden.